

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Balázsi Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő címe; ügyintéző: dr. Balázsi Éva ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a dr. Lesch Katalin (I.rendű alperes címe) jogtanácsos által képviselt Budapest III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata (1033 Budapest, Fő tér 3.) I. rendű, a dr. Somogyi Ákos (II. rendű alperesi képviselő címe) ügyvéd által képviselt Budapest Főváros Önkormányzata (1052 Budapest, Városház u. 9-11.) III. rendű, valamint a Földvári-Oláh és Faragó Ügyvédi Iroda (III. rendű alperesi képviselő címe, ügyintéző: dr. Faragó Gyula ügyvéd) által képviselt IV. rendű alperes neve IV. rendű alperes ellen kártérítés iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2010. január 28. napján meghozott 3.P/P.V.21.791/2006/65. szám alatti ítélete ellen a felperes részéről 66. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és az I. rendű, valamint a IV. rendű alpereseket arra kötelezi, hogy 15 nap alatt fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 473.000 (négy százhetvenháromezer) forintot és ezen összegből 69.000 (hatvankilencezer) forint után 2005. január 1. napjától, 104.000 (száznégyezer) forint után 2005. július 15. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére a naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot.

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 nap alatt 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes többször módosított keresetében 13.699.750 forint és ezen összegből 499.750 forint után 2005. január 1-jétől, 1.200.000 forint után pedig 2005. április 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket a Ptk. 339. §-a alapján.

Tényként adta elő, hogy 2003. december 13-án a havas, kátyús járdán elcsúszott és bokatörést szenvedett. Ennek következtében 2005. december 30-ig segítséget kellett igénybe vennie a bevásárláshoz heti két alkalommal, alkalmanként 500 forintért, ami 52.000 forintot tesz ki. Kéthetente 2.000 forintért végezték el számára a takarítást, amely erre az időszakra 208.000 forintba került, háromhavonta pedig a nagytakarításért fizetett 5.000 forintot, vagyis összesen 40.000 forintot. Megnövekedett a gyógyszerköltsége is, mert a kialakult nyombélfekélyre Nexiumot kellett szedni, amely havonta 2.050 forintba, összesen 30.750 forintba került. A rendszeres orvosi vizsgálatok miatt nyugdíjas bérletet kellett váltania 2004. január 1-től, 30 hónapra számítva ez 60.000 forintot tesz ki. Gyógymasszázs és gyógytorna-kezelést vett igénybe, amelyre alkalmanként 200 forint hálapénzt fizetett, erre 5.000 forintot számolt el. A balesete miatt jövedelem-kiesése is keletkezett, ennek ellenértékeként 1.200.000 forintot érvényesített. A balesetéből kifolyólag szerzett nyombélfekélye miatt szükséges étrendváltozásra havi 10.000 forint többletkiadást számolt el, amelynek teljes összegét 104.000 forintban jelölte meg. Előadta, hogy maradandó egészségkárosodása miatt a panel építésű lakásában normál életvitelt nem tud folytatni, ezért egy kertes ház értékének megfelelő nem vagyoni kártérítésre tartott igényt, amelynek összegét 12.000.000 forintban határozta meg.

A kereset jogalapja körében az I. rendű alperessel szemben arra hivatkozott, hogy a járdán található kátyú rendbetétele az ő feladata lett volna. A III. és IV. rendű alperesek kötelezettsége lett volna pedig az érintett járdaszakaszcsozról a havat eltakarítani.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy a kátyú rendbetétele az ő kötelezettsége lett volna, ugyanakkor állította, hogy amennyiben a havas útszakaszon a hó eltakarítása megtörténik, a baleset nem következik be. Hivatkozott arra is, hogy a felperes az egyes követeléseit nem bizonyította figyelemmel arra is, hogy 2003. december 30-tól 2004. május hónapig terjedő gondozási megállapodást kötöttek, és ennek alapján az ellátásáról térítésmentesen gondoskodott, bevásárolt, takarítást, étkeztetést, gyógyszer felíratást végzett.

A III. rendű alperes szintén a kereset elutasítását kérte. Álláspontja az volt, hogy a hó eltakarításának, a síkosságmentesítésnek a kötelezettsége az ingatlan tulajdonosát terhelte, a tulajdonos pedig az I. rendű alperes. Egyébként a felperes kárigényét eltúlzottnak találta.

A IV. rendű alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. és a IV. rendű alperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 111.500 forintot, ebből 7.500 forint után 2005. január 1. napjától, 104.000 forint után 2005. július 15. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 100.000 forint, a III. rendű alperesnek 25.000 forint perköltséget. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját 145.000 forintban állapította meg, és felhívta a Gazdasági Hivatalt, hogy a személyes költségmentességi ellátmány terhére a pártfogó ügyvéd díját utalja ki. Megállapította, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett 900.000 forint eljárási illetéket, valamint az állam által előlegezett szakértői díjat az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság Dr. B. L. igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján megállapította, hogy 2003. december 16-án a felperes a ..., kerületi ... utcában a hóval borított járdaszakaszon megcsúszott, a lába egy kátyúban elakadt és ennek következtében bokatörést szenvedett. Rögzítette, hogy a terület tulajdonosaként a kátyú rendbetétele nem vitásan az I. rendű alperes kötelezettsége lett volna. Megállapította továbbá, hogy az I. rendű alperes tulajdonában lévő területből ún. „úszótelkek” kerültek kialakításra, és ilyen úszótelken található a IV. rendű alperesi társasház is. Erre tekintettel a IV. rendű alperes lett volna köteles gondoskodni az adott területen a hó eltakarításáról és a síkosságmentesítésről az 1/1986. (II.21.) ÉVM-EÜM. együttes rendelet 6. § (1) bekezdésének a) pontja, valamint 3. §-ának h) pontja értelmében, figyelemmel a Budapest főváros területére vonatkozó 48/1994. (VIII.1.) Fővárosi Közgyűlési rendelet 3. § (1) bekezdésének a) pontjában és a 7. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra is. A kátyú és a hóeltakarítás hiánya együttesen vezetett el ahhoz, hogy a felperes ilyen fokú sérülést szenvedjen, ezért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján az I. és a IV. rendű alperes kártérítési felelőssége fennáll.

Az elsőfokú bíróság a keresetben meghatározott kiadásoknak a balesettel fennálló ok-okozati összefüggését, illetőleg összepszerűségét vizsgálva rögzítette, hogy 2003. december 31-től 2004 májusáig a felperes személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás keretében heti egyszeri alkalommal takarítás, heti hét alkalommal étkeztetés, heti két alkalommal vásárlás, heti két alkalommal gyógyszerfelírás ellátásban részesült az I. rendű alperes részéről. F. S-né tanúvallomása alapján ugyanakkor megállapította azt is, hogy a tanú heti két alkalommal bevásárolt a felperes részére. Ennek a költségét a felperes életkora, a bokatörés miatt jelentkező nehezebb járás miatt szükségesnek és indokoltnak találta, ezért a 2004. január 1-től 2004. április 14-ig terjedő időszakra 15 hét alapul vételével 7.500 forintot ítélt meg ezen a címen. Utalt arra is, hogy a felperes a baleset után 2003. december 30. napjáig kórházi ellátásban részesült. 2004. január 28-ig volt járóképtelen, és 2004. április 14. napjáig minősült járóbetegnek. Az elsőfokú bíróság nem látta megalapozottnak viszont a takarítással kapcsolatos igényt figyelemmel arra, hogy az I. rendű alperes heti egy alkalommal a takarítást elvégezte a felperes részére.

A Nexium gyógyszer vonatkozásában kifejtette, hogy arra azért volt szükség, mert a bokatörés miatt kapott fájdalomcsillapító mellékhatásaként 2005. január hónapban nyombélfekélyt diagnosztizáltak a felperesnél. Ennek ellenére a kapcsolódó követelést elutasította, mert a felperes nem bizonyította a kiadása felmerültét és összecszerűségét. A nyombélfekély miatt szükséges diéta többletköltségeként ugyanakkor havi 10.000 forint összegű kiadást nem tekintett eltúlzottnak, és ezt általános kártérítés címén ítélte meg a Ptk. 359. §-ának (1) bekezdése alapján. A bérletköltség és a hálapénz vonatkozásában nem látta igazoltnak az elsőfokú bíróság, hogy a baleset miatt merültek fel és rögzítette, hogy összegük sem nyert bizonyítást. Megállapította továbbá, hogy a felperes a balesetet megelőzően nem dolgozott, az általa csatolt iratok alapján csak a baleset után végzett rövid ideig munkát, így a munkabérkiesés címén érvényesített követelést is elutasította.

A nem vagyoni kárigény tekintetében a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményéből kiemelte, hogy a balesettel összefüggésben nem következett be olyan állapotromlás, amely a felperes panel építésű ingatlanban történő lakhatását kizárja. A szakvélemény kiegészítése nem volt szükséges, mert a felperes az utóbb benyújtott iratokat részben korábban előterjeszthette volna, részben azok már a per tárgyát képezték, és ezeket a szakértő vizsgálta is. Mindezek alapján a 12.000.000 forintos felperesi követelést elutasította.

Az elsőfokú bíróság az I. és a IV. rendű alperest egyetemlegesen kötelezte kártérítésre a Ptk. 344. §-ának (1) bekezdése alapján utalva arra, hogy közrehatásuk aránya nem volt megállapítható. 7.500 forint vonatkozásában a kamatfizetés kezdő időpontját a felperes kereseti kérelme alapján 2005. január 1. napjában, 104.000 forint után pedig - középarányos időponttól - 2005. július 15. napjában állapította meg.

A perköltség körében a pernyertesség arányát a 31.699.750 forint összegű pertárgyértékhez viszonyítva 0,3 %-ban határozta meg, ezért a felperest teljes egészében pervesztesnek tekintette, és a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte perköltség viselésére. Az I. és III. rendű alperes javára megállapított jogtanácsosi és ügyvédi munkadíj mérsékelt összegéről a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján határozott. A pártfogó ügyvéd díját ugyanezen rendelet alapján állapította meg, és a felperes személyes költségmentességére tekintettel rögzítette azt is, hogy a pártfogó ügyvéd díját, az eljárási illetéket, továbbá az állam által előlegezett költséget az állam viseli.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatását és az I., valamint a IV. rendű alpereseknek a kereseti kérelem szerinti egyetemleges marasztalását.

A takarítással és a bevásárlással kapcsolatos többletköltségei tekintetében **F. S-né** tanúvallomására hivatkozott, akinek a segítségét annak ellenére igénybe kellett vennie, hogy az önkormányzattal gondozási megállapodást kötött. Utalt arra is, hogy a heti kétszeri bevásárlásért csupán egyszeri 500 forintot állapított meg az elsőfokú bíróság. Előadta, hogy a Nexium gyógyszer költsége havi 2.180 forint, egyszer egy évben 6.000 forint rendkívüli gyógyszerellátásra jogosult, ebből a két hónapra elegendő szükségletét tudja fedezni. Az utazási bérlettel kapcsolatosan

arra hivatkozott, hogy balesete és kora miatt nem jár sehova, ahova el kell mennie, oda gyalog is eljutna. A hálapénz tekintetében azzal érvelt, hogy erről nyugtát nem állítanak ki. Nem vitatta, hogy a balesetet megelőzően nem volt hivatalos munkaviszonya, de hangsúlyozta, hogy az orvosszakértői vélemény 20 %-os baleseti eredetű munkaképesség-csökkenést állapított meg. Hivatkozott arra, hogy a 2007. június 15-i háziiorvosi igazolás szerint krónikus betegségeiben szerepet játszik a bezártság is. Ennek megfelelően huzamosabb, akár egy napos lakásban tartózkodás esetén is szédülés, fejfájás és orrvérzés jelentkezik nála, ezért van szüksége a panellakás helyett egy kertes házra.

Az I. rendű alperes ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult lényegében annak helyes indokai alapján.

A IV. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett a III. rendű alperessel szemben a keresetet elutasító része, illetőleg az I. és a IV. rendű alpereseket 111.500 forint és járulékai vonatkozásában marasztaló része, ezt a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése alapján az ítéltábla nem érintette.

A fellebbezés kisebb részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, döntésével azonban a Fővárosi Ítéltábla csak részben értett egyet.

A másodfokú eljárásban fellebbezés hiányában már nem volt vitás az I. és a IV. rendű alperesek elleni kereset jogalapja. Erre tekintettel kizárólag azt kellett vizsgálni, hogy a kártérítés összege felemelhető-e a felperesi fellebbezésben foglaltak szerint. Az egyes tételeket külön-külön áttekintve az ítéltábla az alábbiakat állapította meg.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a bevásárláshoz és a takarításhoz igénybe vett segítségnyújtás költségei csak a 2004. január 1-től április 14-ig terjedő időszakra számolhatók el, mert a szakvéleményből megállapítható, hogy ezt követően az alperes már gyógyultnak volt tekinthető, járóbetegnek sem minősült.

A fellebbezés viszont megalapozottan hivatkozott arra, hogy bár az elsőfokú bíróság heti két bevásárlást látott bizonyítottan, mégis csak az egy alkalomra fizetett 500 forinttal számolt. **F. S-né** tanúvallomása bizonyítja, hogy a bevásárlásért alkalmanként 500-500 forintot kapott. Erre tekintettel az ítéltábla az ezen a címen megállapított 7.500 forintos összeget 15.000 forintra felemelte.

A takarítással kapcsolatos követelést az elsőfokú bíróság azzal utasította el, hogy ezt az I. rendű alperes a gondozási központja útján elvégezte, a rendelkezésre álló adatok azonban ezt nem támasztják alá. A gondozási megállapodásban az szerepelt, hogy heti egy alkalommal kell takarítani, azonban a csatolt és az elvégzett munkákat napi bontásban feltüntető gondozási napló szerint csak 2003.

december 31-én volt egy takarítás, 2004. február 3-án pedig egy nagytakarítás. A napló bejegyzéseit ugyanakkor a felperes vitatta előadva, hogy az abban feltüntetett szolgáltatások egy részére nem szorult rá és nem is lett elvégezve. Állítását alátámasztja a gondozási megállapodás, amely feltünteti, hogy milyen munkák elvégzése szükséges, és ezek között nem szerepelt a mosdatás, a fürdetés, a hajmosás, a sétáltatás. A gondozási naplóban ezek a tevékenységek mégis visszatérően szerepelnek, így a napló adatainak valóságtartalma megkérdőjelezhető. Erre, valamint a tanúvallomásra is figyelemmel az ítéltábla elfogadta, hogy a **F. S-né** tanú kéthetente egyszer takarított a felperesnél és ezért alkalmanként 2.000 forintot kapott. A 2004. január 1-től április 14-ig terjedő időszakra így hét alkalomra takarítás címén összesen 14.000 forint számolható el. Hasonló okokból megalapozott a felperesnek a nagytakarítás költségével kapcsolatos igénye. Ebben a körben azonban már egy hosszabb időszak figyelembe vétele indokolt, mert a szakértőnek a tárgyaláson tett előadásából megállapítható, hogy a bokatörés izületi kopással jár, ami az állóképesség csökkenését eredményezi. Ebből az következik, hogy a nagyobb erőfeszítést igénylő, hosszabb időt igénybe vevő és negyedévente elvégzett nagytakarításhoz a felperes a gyógyulását követően is segítségre szorult, ezért a tanúvallomás által alátámasztott két évre alkalmanként 5.000 forint, összesen 40.000 forint erejéig az igénye megalapozott.

A gyógyszerköltség tekintetében az ítéltábla osztja az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a felperes a felmerülő kiadásait jogosult lett volna érvényesíteni, de azok összecszerúságát nem bizonyította. A fellebbezést követően csatolt nyugták egy korábban meg sem említett gyógyszerre vonatkoznak, a másodfokú eljárásban azonban a Pp. 235. §-ának (1) bekezdése szerint új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására csak akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy az új bizonyíték csak az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fél tudomására. Ebből következően, továbbá azért, mert a megjelölt új gyógyszer tekintetében nem bizonyított a károkozó magatartás és a gyógyszerhasználat szükségessége közötti okozati összefüggés, és a bizonyítás a másodfokú eljárásban már nem is lehetséges, az ítéltábla a felperes ezen igényét nem találta megalapozottnak.

Az étrendváltoztatás szükségessége és a diéta miatt elszámolt többletkiadások tekintetében az ítéltábla teljes körűen osztotta az elsőfokú bíróság által kifejtetteket.

Hasonlóképpen megalapozott volt a döntés a buszbérlettel kapcsolatos költségigény elutasítására vonatkozóan, mert az elsőfokú eljárásban a felperes nem bizonyította, hogy kifejezetten csak a baleset miatti közlekedés tette szükségessé ennek megvásárlását. Nem igazolta azon tényelőadását sem, hogy a keresetben megjelölt alkalommal hálapénzt fizetett. Nyilvánvalóan ehhez kapcsolódóan nyugták nem készülhettek, de arra sem állt rendelkezésre bizonyíték, de még tényelőadás sem, hogy a balesettel összefüggésben milyen vizsgálatokon, illetőleg milyen szolgáltatások igénybevételekor, hányszor került sor hálapénz átadására.

A jövedelemkieséssel kapcsolatos igény elutasítása tekintetében az ítélet tábla csak utal az elsőfokú bíróság által kifejtett helyes indokokra.

Nem osztja azonban az ítélet tábla az elsőfokú bíróság álláspontját a felperes által a maradandó egészségkárosodás miatt előterjesztett nem vagyoni kártérítési igény megítélése tekintetében. A felperes ezen követelésének az összecszerűségét úgy határozta meg, hogy egy kertes ház vételárában jelölte meg a hátrányának kompenzálásához szükséges összeget, az elsőfokú bíróság pedig azzal utasította el ezt az igényt, hogy nem nyert bizonyítást olyan körülmény, amely a felperes panel építésű ingatlanban való lakhatását kizárná. Ezen kereset azonban nem a felperes számítási módjából, hanem abból kiindulva kellett volna vizsgálni, hogy a nem vagyoni kártérítés a személyiségi jogi sérelem polgári jogi szankciója. A Ptk. 76. §-a, valamint az Alkotmány 70/D. §-a alapján a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen a testi épség, az egészség megsértése, a felperesnek ebből következően azt kellett bizonyítania, hogy a testi épsége, egészsége sérült és ebből nem vagyoni hátránya származott. A beszerzett szakvélemény a jogsérelmet és a hátrányt is egyértelműen alátámasztja, mert megállapítja, hogy a felperes maradandó fogyatékkal járó egészségromlást szenvedett el a baleset következtében azáltal, hogy a bokaizületi ficammal járó többszörös bokatorése bokaizületi elfajulással és minimális funkciókárosodással gyógyult, továbbá a szedett gyógyszerek mellékhatásaként nyombélfekélye is kialakult. Így a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja alapján, figyelemmel a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére is, a felperes a nem vagyoni kártérítésre jogosult. A kártérítés összegénél az ítélet tábla 300.000 forintot látott megfelelő összegnek az egészségkárosodásból eredő nem vagyoni hátrány kompenzálására figyelembe véve, hogy a funkciókárosodás csak minimális volt.

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla a felperes részére fizetendő kártérítés összegét 473.000 forintra emelte fel. Ez az összeg magában foglalja az elsőfokú bíróság által megállapított 111.500 forintot, valamint a másodfokú eljárásban meghatározott további 7.500 forintot a bevásárlás, 14.000 forintot a takarítás, 40.000 forintot a nagytakarítás és 300.000 forintot a nem vagyoni kártérítés összegeként. A keresethez kötöttség elve alapján az alperesek kamatfizetési kötelezettsége a bevásárlással, a takarítással és a nagytakarítással kapcsolatos költségek tekintetében 2005. január 1-i, a diétával kapcsolatos többletkiadás tekintetében 2005. július 15-i kezdő időponttal került meghatározásra. A felperes a nem vagyoni kártérítési igény tekintetében kamatkövetelést nem terjesztett elő, de ez az igénye egyébként is a jelenlegi reális értéken került elbírálásra.

A fentiek alapján a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján kisebb részben megváltoztatta.

A megváltoztatás az elsőfokú bíróság által meghatározott perköltségre nem volt kihatással figyelemmel arra, hogy a felperes pernyertessége az eredetileg előterjesztett kereset összecszerűségéhez képest változatlanul csekély mértékű

maradt és az elsőfokú ítéletben az alperesek részére fizetendő perköltség összege is rendkívül mérsékelt összegben került megállapításra.

A felperes költségmentességére tekintettel feljegyzett kereseti és fellebbezési illetéket, valamint az állam által előlegezett szakértői díjat az állam viseli.

A felperes fellebbezése csak kis mértékben vezetett eredményre, ezért a másodfokú perköltség körében az I. rendű alperes részére köteles megfizetni a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2), valamint (5)-(6) bekezdése alapján megállapított, ügyvédi munkadíjból álló perköltséget. A IV. rendű alperes a perben nyilatkozatot nem tett, ezért a részére az ítéletábra perköltséget nem állapított meg.

Budapest, 2010. október 6.

. Szabó Klára s.k.
a tanács elnöke

. Sándor Ottó s.k.. Csordás Csilla s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: